

ima sto tisoč goldinarjev gotovega premoženja, samo kmečkih žuljev, samo kmečkega gladu!

Gospodar na dalje piše: „A drugod so se kmeti še pravočasno vzdramili, organizirali so se, povsod imajo zadruge, ki so njihova rešitev. Tudi pri nas je treba take organizacije, in slovenski rodoljubi se mnogo trudijo, da se taka gospodarska organizacija pri nas kakor hitro mogoče in kolikor možno — najbolje — spopolni.“ To je zopet grozna laž, slovenski rodoljubi se namreč čisto nič ne trudijo za kmečko organizacijo, (združenje kmetov), njim ni za zadruge, njim vsem skupaj je samo za — klerikalne konzume pod vodstvom mladih, neiskusnih kaplanov. Dragi kmetje, ali ne vidite kam pridejo vsi konzumi? Ali Vam ne delajo ravno ti največje škode? Kdo pa priporoča najbolj konzume? Klerikalci! Kdo je njihov največji sovražnik? — „Štajerc!“ Zato pa ga toliko sovražijo toliko preganjajo. Seveda, ker Vam „Štajerc“ priporoča, da se morate učiti tako važnega nemškega jezika, zato se imenuje glasilo „nemškutarskih kramarjev!“ In glejte, vsi ti nemškutarski kramarji imajo za Vas več srca, kakor vsi „rodoljubi“, ker Vas svarijo pred zaslepljenim sovražtvom, pred bodočo pretečo Vam materijelno škodo! Vso navdušeno slovenstvo dragi kmet, je za nič, ako moraš vedno in vedno nositi tvoje groše za lepe slovenske dohtarske suknje, za drago žido njihovih žen! Ako zares trgovcu kak krajcar pomagaš, pa ti ta vendar da zato svoje blago, sicer pa ti ravno Nемеc navadno odkupi Tvoje pridelke! Ali kali morda gospod dohtar, gospod župnik? Toda sodi dragi kmet sam, „Štajerc“ se ne boji, da bi ga moral obsoditi, ako le količkaj premišleno, pošteno sodiš!

Našim kmetom.

Dalje.

V nekem mestu na Angležkem so bile tri tovarne ali fabrike, v katerih so opravljali možki težko delo.

na kakšen način bi se dalo rešiti. Po dolgem pre-mišljevanju se spomnim, da imam preveliko obutje. Hitro se sezujem in konzerve spravim v čevlje. Lav-žarjev Matija je mene posnemal, Štrukeljnov Jože pa, ki je imel za nesrečo ozke „coklje“, je slekel obe nogavici, v nje zdeval jed, a vse to počasi stlačil v žep.

Kakor nevesta pred altar, tako rahlo sem stopal pred narednikom Kregarjem, kateri nas je izpustil.

Od mene se je še poslovil z besedami: „Vidiš, ti masten rekrut, da je vendarle šlo, čeravno trdo!“ — No, za mene konzerve nikakor niso bile pretrde, ampak še veliko premehke.

Gluih tovariš.

Z menoj je prišel „cesarja služiti“ tudi neki mestni krojač, po imenu Martin Cepin. Njemu se je

Kovali so železne droge ali šinje. Posestnik teh treh tovarn se je hotel prepričati ali je človeku, kateri mora težko delati bolj ugodno žganje, vino in pivo, ali voda. Naročil je toraj vsaki teh treh fabrik, da morajo delati, kako se jim najbolj da, da bode videl, koliko jim je mogoče v enem dnevu opraviti. „Delavci tiste fabrike“ je rekel, „katera bode imela največ izvršenega dela pokazati, bodejo dobili lepo darilce.“ — V prvi fabriki je dal delavcem nastavitiv celi sod vina in več sodčekov piva, ter je rekel naj pije vsak, koliko hoče, toda pijan ne sme biti nobeden. V drugo fabriko je dal prinesti več sodčekov različnega žganja in je tudi rekel, da sme vsaki piti, koliko se mu poljubi. V tretji fabriki pa ni dal nobene močne pijače, temveč je rekel naj pijejo samo vodo. In tako se je tudi zgodilo. A veste kmetje, katera fabrika je največ opravila? Največ so opravili delavci, kateri so pili vodo! Menje so opravili delavci, kateri so pili vino in pivo, a najmanj pa delavci iste fabrike v kateri se je pilo žganje. Kako to? Vse „močne“ pijače imajo v sebi tako zvani alkohol, žganje, ga ima največ. Alkohol je strup za človeško bitje. Samo skusi, ako ne verjameš, da je strup, napij se vina ali piva, potem bodeš videl, kako slabo ti bode drugi dan. Glava te boli, želodec tvoj je slab, na celem životu trepečeš. In kaj je povzročilo to bolezen, katera se nazivlje od šaljivcev „maček“? To je povzročil sam alkohol.

Pri nas je navada, da začnejo kosci jako zgodaj kositi. Ob štirih, ob treh ali še bolj zarano začnejo delati, seveda na tešče. Toplega zajuterka jim ni nihče skuhal, zato morajo biti zadovoljni samo s kruhom. Mislijo si pa, da je treba, da se kruh nekoliko pomoči in zato je pač v obče razširjena razvada, da se pije posebno od koscev že zarano v jutro žganje. Kdor pa na tešče pije, temu ne diši jed. Sicer je res, da človek kratek čas po pijači ničesar ne čuti, da se tako rekoč z delom igra, ker celi život nekako plamti, ker se pretače v žilah kr bolj hitro. Toda kako dolgo trpi to? Četrť ure poznej pa si dvakrat slabši, kakor si poprej bil. Zopet

že z lica bralo, da zna malo več, kakor hruške pečiti. Vsaka črta na njegovem obrazu je namreč kazala zvitega lisjaka.

Bil je drugače miren človek ter je vsakomur rad ustregel, če je le mogel. Pa imel je to napako da je zelo slabo slišal, to se pravi: da je bil gluhi, pravi je to samo on, a vsi vojaški zdravniki, ki so ga preiskovali, so zopet hoteli vedeti, da ima popolnoma dobra ušesa. Zato so ga vsi oficirji in podčastniki (unteroficirji) vzeli na piko in ga skušali na vse mogoče načine vloviti, toda ni šlo; on se je delal tako spretno gluhega, da smo bili že vsi o slabosti njegovih ušes povsen prepričani.

Nekoč je nesel po stopnicah vedrico (škaf) vode. Ravno na ovinku trčita z narednikom skupaj in sitni Kregar je dobil vodo s posodo vred v svojo bučo in za to še mu ni smel nič storiti, zakaj Cepin se je izgovarjal, da ga ni slišal priti.

ti je treba „podkuriti“, zopet piti, in tako gre naprej. Delavec, kateri dela s pomočjo kake pijače, mora biti v enomer od nje nekako omamljen, drugače mu ni mogoče delati.

Dragi kmetje, verjamite mi, da je žganje vaš največji sovražnik. Ne pijte ga, nikoli ne, tudi ne za „vračstvo“ ali „zdravilo“, ker vam gotovo vsakokrat škoduje. Po mestih so se začele v najnovejših časih ustanavljati društva, katere imajo namen braniti svoje ude proti škodljivemu uplivu pijač. Udi teh društev ne smejo nobedne pijače piti, katera bi imela vsebi le količkaj alkohola. Da, ta misel je sicer dobra, toda ne vem ako se ga tak ud tu in tam na tihoma včasih ne — navleče. Bedarija je ako ljudje mislijo vsako pijačo odstraniti, neumno je tudi, ako se proti vsaki pijači deluje, toda mera mora biti povsod! Dragi mi, delaj celi teden, ne da bi pil kako močno pijačo, a v nedeljo pa jo potem slobodno zasučesh malo v krčmo, da se tam s tvojimi prijatelji malo razveseliš in razvedriš. Toda pijte vino kmetje, pijte jabolčnik in ako teh nimate in vam ne privoščijo razmere, da bi si jih kupili, pijte vodo, nikdar pa ne žganja! Ubogajte me, in prihranili si bode mnogo denarja, marsikatera solza se bode zabranila, marsikateri nesrečnež bode srečen, duše vaše pa in vaša trupla bodejo imele najboljši dar nebes — zdravje!

Razne stvari.

Gornja Radgona. Dne 12. julija 1902 je občinski odbor na Ščavnici gospoda Eranca Vračko, okrajnega načelnika itd. enoglasno (bili so vsi odborniki navzoči) svojim častnim občanom imenoval. Dne 24. avgusta izročil se mu je v pisarni okrajnega zastopa častni diplom. Gospod Wratschko ima za okraj tolike zasluge, da ni mogoče vseh popisati. Ako le pomislimo da je on bil, ki je rešil okraj velikega plačila. Kam bi prišel okraj, ako bi mogel plačati blizo 50000 K? Kdo bi vse to trpel? Kmetu bi se plačilo na hrbet naložilo — kmet plačuj, saj si zato vstvarjen! Gos-

Nekega dne je iskala stotnikova gospa svojega moža v „kasarni“. Krojač, ki je nesel iz kuhinje za pet tovarišev jedi, zlil ji je na ovinku vso juho na lepo švilneno (židano) obleko. Stotnik je bil sicer potem grozno hud, a Cepini se na zadnje zopet nič ni zgodilo.

Malo dni pozneje je lezel Bučar počasi po stopnicah navzgor. Kar prileti navzdol Cepin in na ovinku tako hudo trči v „hauptmana“, da je kar v zid odletel.

Zdaj se nam je zelo čudno zdelo, da je na ovinkih vsakokrat tako dobro zadel. Zato so odslej na njega še bolj pazili.

Neke lepe adventne nedelje popoldne smo vsi zapustili sobo ter se podali pod milo nebo. Doma sta ostala samo Cepin in pa vodnik (firar) Galuf. Zadnji je ležal v svojem kotu ter nadomestoval spanje, katero je prejšno noč zamudil.

pod Wratschko pa je tudi okraj prepregel z obnimi cestami prek in prek, brez da bi le za eno okrajne priklade povzdignil. Šole v okraju dobijo leto za letom podpore in vendar še ostaja za nekaj denarja. On, da lahko rečemo, edino on napravil Raiffeisenjevo posojilnico, ki je pač v blačemlemu okraju. Če gospod Wratschko pri vsem še sovražnike ima, je naravnost rečeno, budalastna popolnoma brezpametno. Če pa bi mi vprašali, je njegov sovražnik, kaj bi dobili za odgovor? Sebičneži, ki bi radi ubogega kmeta pod stari jaspravili in do zadnje srajce slekli. Kar pa je poštni prebivalcev v okraju visoko čislajo gospoda Wratschko. Če pa Vas gospod Wratschko Vaši sovražniki, katere je sicer že prav malo, primejo, ne bojte se! Vi imate na Vaši strani neustrašene in poštene kmete, ki so pripravljene za Vas do zadnjega diha se bojati. Živili gospod Wratschko še mnogo let v prid celokrajju in nam ubogim kmetom! Več kmetov.

Iz Dobja. Duhovniki vedno govorijo, koliko kmetu dobrega storijo in da so njegovi največji brotniki. Ali pregovor pravi. „Lastna hvala smrdi.“ Res je, da opravljajo za ljudi cerkvena opravila, zato so plačani od dežele, zato imajo štolnino in druge dohodke in njihova dolžnost je tista opravljati, kakor mora vsak uradnik zvesto izvršiti svojo službo. Za to pa še niso dobrotniki ljudem. Morebiti pa storijo duhovniki kaj drugega dobrega kmeta? Poglejmo! Ker pa so skoraj vsi podobni drugemu kakor krajcar krajcarju, zato hočem za vzeti župnika iz Dobja, gosp. Jerneja Vurkelca, ki je kot kaplan iz Gornjegograda. On bi rad, da bi imeli vsi za najbolj pametnega, najbolj omikane učenega, pobožnega, dobrotljivega, usmiljenega. Pa ker tega v djanju ne more pokazati, zato pa Dobjani ne verjujejo. Hvala Bogu! Žetev je letos nas bila lepa, ker nam je toča precej prizanesla in za bo hruha, kterege je že marsikteri od zime sem grešal. Župnik pa skrbno pregleduje vreče, ali niso miši luknje v nje napravile, da bi potem ali berje ne držali. Ali pa veste Dobjani, da sta

O mraku odpre nekdo vrata in na polno vpraša: „Ali je tukaj žnidar Martin Cepin?“

Poklicani skoči brž od okna, skozi katerega gledal ter zakliče: „Kaj, Tončka, ti si prišla? Kaj si dobra, da me obišeš!“

Cepin še ni bil pri svoji Tončki, ko vstane vodnik, ki je celi prizor videl in slišal in reče strašenemu zaljubljenecu: „Oho, dobil sem pičlo! Ti Cepin, če svojo dekle tako tanko slišiš, bo znanprej tudi druge ljudi lahko razumel.“

Krojač zdaj ni več tajil, da se je gluhega delal, ker je hotel uiti vojaški službi. Za svojo goljufijo bil obsojen na dva meseca težke ječe.

Ko je odhajal, poslovil se je od nas z zlatim naukom: „Fanti, če hočete srečni biti, varujte se žensk!“

Čudno, videli smo njegovo nesrečo, pa uboga vendarle nismo!

(Dalje prihodnjič.)